

# Uklonite od mene dreku svojih pjesama

## Am 5,23

Raznoliki sadržaj ovog, ljetnog broja časopisa *Sv. Cecilija* pružit će čitatelju zadovoljstvo i probuditi izvjesnu radoznalost. Želja nam je u časopisu dodirnuti razne sadržaje i dati uvid u bogatstvo prošlosti i sadašnjosti liturgijske glazbe. Vjerojatno bi trebalo biti prisutno više tekstova s praktičnim savjetima, preporukama i smjernicama za konkretnu primjenu svete glazbe u svagdašnjem životu. Možda često pristupamo s pretpostavkama da je mnogo toga jasno, ali u praksi se, nažalost, primjećuju nedostaci znanja, napose liturgijskog, a onda i glazbenog, i radi toga nam se događaju banalnosti i nedolična postupanja na tom području. Već smo davno govorili da bi bilo dobro uvesti neku vrstu kritike na područje crkveno-glazbene djelatnosti, i to vrlo konkretno. Redovito se nakon kojega velikog vjerničkog okupljanja i slavljenja u kuloarima priča, hvali ili kritiziraju neki propusti, nedostaci, ali nitko ne želi to napisati, objelodaniti i javno progovoriti. Nedavno smo imali susret mladih u Sisačkoj biskupiji. Veličanstveni događaj, s mnogo mladosti, oduševljenja, molitve i radosti. Ne bi li bilo dobro da se tko osvrne na taj događaj samo pod vidom glazbenih događanja? Da tko progovori zdravom kritikom i pohvalom o svemu? To bi voditeljima i organizatorima te mjesne crkve i budućim organizatorima i kreatorima sličnih slavlja u domovini znatno pomoglo u ispravljanju nedostataka i manjkavosti i sigurno dalo nove, zdrave ideje za buduća događanja slične vrste. Premda je pretenciozno govoriti o kritici euharistijskog slavlja, ali vjerujem da bi se čitatelji mogli složiti da bi dobronamjerna kritika bila hvalevrijedna, i to ne samo glazbe već i drugih stvari, kao što je nepripremljena propovijed, nerazgovjetna čitanja, nejasan govor misnika i slično. Upravo ta snažna duhovna sfera euharistijskog slavlja budi strahopoštovanje, pa su time misnici, kao i drugi čimbenici slavlja pošteđeni javnih kritika, već se im sve oprašta i olako prelazi preko toga.

Mi kršćani vjerujemo da je euharistija *culmen et fons* (vrhunac i izvor) svega vjerničkog života, kako naglašava drugi Vati-

kanski sabor u *Liturgijskoj konstituciji*. U euharistiji je sadržano cijelo duhovno dobro Crkve, sakrament nedokučiva bogatstva, vitalni centar i realnost po kome Crkva djeluje, kako naglašava pisac na vatikanskim internetskim stranicama – *canto liturgico*. Vjerujemo da je uskršli Krist živ i prisutan i da zajedno s nama slavi. Nismo često ni svjesni te stvarnosti. Stoga liturgija posjeduje poseban i svojevrsan status, možemo reći jednom jedinom riječi, ona je sveta (sakrament). A to nadalje znači da nije profana – svjetovna. Ona posjeduje Boga i kao takva dana nam je od Krista, Crkve i tradicije da ju čuvamo s najvećim poštovanjem. Pitali smo se jeli moguće ispred tako dragocjenog blaga ne pokazati posebnu pozornost i brigu? Je li moguće da se pred tom svetinjom izvodi nedolična glazba i u taj sveti čin unosi profano, svjetovno?

U *Starom zavjetu* glazba Jahvina kulta bila je u neprestanoj opasnosti od profanacije i pretvaranja u ispraznu dreku i galamu koju ne slijedi srce koje pjeva, budna savjest i iskrenost života. Na to su proroci trajno upozoravali. Bi li i nama prorok Amos dao ukor i prenio Gospodnje riječi: »Mrzim i prezirem vaše blagdanе«, govori Jahve, »Uklonite od mene dreku svojih pjesama, ne ću da slušam zvuke vaših harfa... Ovaj me narod usnama časti, a srce mu je daleko od mene.« (Am 5, 21. 23; Iz 29, 13)

Doista, nismo se trudili da glazbom uđemo na uska vrata, kako kaže evanđelist Luka, već smo bez cjedila propustili svakakvo smeće, koje nam je onečistilo sjaj liturgije i njen neprocjenljiv sadržaj. Postale su nam privlačnije prakse drugih kultura, drugih vjera nego naše blago, bilo da se radi o autentičnom crkveno-glazbenom blagu opće Crkve (gregorijansko pjevanje, vokalna polifonija, pučka popijevka) ili blagu našega domovinskog crkveno-glazbenog stvaranja. Privlače ritmovi plesnog karaktera ili lagani sentimentalni ritmovi, koji svojom privlačnošću umanjuju tekstualnu poruku i vode vjernike u neku vrstu transa.

Previde se tekstovi sa stranih jezika i pokušavaju prilagoditi melodiji koja je nastala za taj dotični jezik. Stvaraju se neki čudni hi-

bridi i kamo sreće da je autorstvo tih skladbi zaštićeno. To bi moglo skupo stajati dotičnu zajednicu ako prevodi i izvodi skladbu bez predhodnog odobrenja.

Kako probuditi svijest da kad pjevamo na euharistijskom slavlju pjevamo pred najvećom kršćanskom svetinjom, pred živim Kristom?

Danas imamo dosta dobrih zborova koji njeguju sakralnu glazbenu baštinu, ali, uz čast izuzecima, neki nastoje svu snagu i umijeće uložiti za svoje koncertne djelatnosti, a pjevanje na euharistijskom slavlju obave dosta površno, jer su svjesni da ih nitko neće ni pohvaliti, ni pokuditi na misnom izvođenju, a na koncertu će dobiti zasluženu kritiku ili pohvalu. Umjesto da pred svetinjom nad svetinjama daju ono što je najbolje, oni se zadovolje minimumom.

Zato neka ovi redci uvodnika budu barem mali poticaj i apel na svijest da euharistijsko slavlje nije bilo kakvo slavlje, da nije to zabavni skup, skup prijatelja dobre volje, već prisutnost najvećeg misterija, prisutnost samog Boga, koji s nama slavi. Glazba, kao i svi drugi elementi liturgije, moraju težiti da postaju savršeni. K savršenstvu treba težiti, a ne se zadovoljavati minimumom. Isus reče: »Budite savršeni kao što je Otac vaš nebeski.« (Mt 5, 48) U svem djelovanju to bi trebao biti ideal. Ne bi trebalo dopustiti da nam u crkve prođe sve kroz široka vrta, već nam treba postati ideal prolazak kroz uska vrata. Potrebno je i neminovno kod svih slojeva vjernika izgrađivati *sensus Ecclesiae*, koji je važan kriterij i bez kojega nam se događaju širom otvorena vrata svemu i svačemu.

Glazba koja živo prati obred slavlja mora biti u duhu toga slavlja, mora težiti da i ona sama postane proročki govor i da vrši mnogostruku ulogu; *objaviteljsku, duhovnu, kristološku i eklezijalnu*, kako kaže bibličar Gianfranco Ravasi u svom članku *Teologija i glazba*. Bez ozbiljne pripreme, koordinacije, liturgijsko-glazbenog znanja i poučenih animatora teško da će se to dogoditi. Taj problem ne može riješiti časopis *Sveta Cecilija*, već cijela crkvena struktura, počevši od hijerarhije do cijeloga Božjeg naroda.

Miroslav Martinjak